

<p>Відокремлений структурний підрозділ «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет»</p>	<p>СИЛАБУС навчальної дисципліни ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ</p>
	<p>Галузь знань: 01«Освіта /Педагогіка» Спеціальність: 015.15 «Професійна освіта(Охорона праці)»</p>
	<p>Освітньо-професійної програма: Професійна освіта (Охорона праці)</p>
	<p>Ступінь (рівень) освіти: перший (бакалаврський) Дні занять та консультацій: згідно з розкладом Рік навчання: 3-й Семестр: VI-й Кількість кредитів: 3</p>
	<p>Циклова комісія: Фізичного виховання та захисту України</p>
	<p>Викладач: Дейнеко Олександр Євгенович, викладач</p> <p>Електронна пошта: deyneko.alex62@gmail.com</p>

Силабус складено на основі робочої програми навчальної дисципліни, узгоджено та схвалено на засіданні циклової комісії педагогічних дисциплін

Протокол від “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Голова циклової комісії педагогічних дисциплін

_____ М.А. Соснова
 (підпис) (ПІБ)
 “ ____ ” _____ 20__ року

Голова робочої групи (гарант освітньо-професійної програми)

_____ (підпис) (ПІБ)
 “ ____ ” _____ 20__ року

Опис дисципліни

Мета - навчальної дисципліни полягає у формуванні у студентів системних компетенцій та знань, необхідних для вирішення питань цивільного захисту у відповідній виробничій сфері та повсякденній діяльності, здатності впроваджувати досягнення науково-технічного прогресу та інноваційні проекти, що спрямовані на попередження та відвернення надзвичайних ситуацій на об'єктах суб'єкта господарювання, ліквідацію їх наслідків та оперативне надання допомоги потерпілим.

Завдання дисципліни: стало засвоєння студентами новітніх теорій, методів і технологій з прогнозування надзвичайних ситуацій, побудови моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення надзвичайних ситуацій, захисту персоналу, населення, матеріальних та культурних цінностей в умовах надзвичайних ситуацій, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.

Предметом навчальної дисципліни стало вивчення основних принципів вибору безпечних режимів та параметрів, виробничих процесів та сучасні тенденції та механізми безпеки як у повсякденному житті.

Пререквізити: Передумовою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння базових знань з дисциплін: «Біологія», «Захист України», «Громадянська освіта (Правознавство)».

Постреквізити: Знання, отримані при вивченні дисципліни можуть бути використані при написанні бакалаврської кваліфікаційної роботи.

Методи навчання: комунікативні (бесіди, доповіді, діалоги), інтерактивні (моделювання ситуацій), проектні (тренувальні вправи, пошукові завдання).

Форми та методи оцінювання: усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль, екзамен.

**Компетентності та програмні результати навчання відповідно
до освітньо-професійної програми**

	Програмні компетентності
Загальні компетентності	К01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. К 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення. К 10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
Спеціальні(фахові) компетентності	К 18. Здатність аналізувати ефективність проектних рішень, пов'язаних з підбором, експлуатацією, удосконаленням, модернізацією технологічного обладнання та устаткування галузі/сфери відповідно до спеціалізації. К21. Здатність упроваджувати ефективні методи організації праці відповідно до вимог екологічної безпеки, безпеки життєдіяльності та охорони і гігієни праці.
Програмні результати навчання	ПР 07. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення. ПР 20. Емпатійно взаємодіяти, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватися стандартів професійної етики.

Організація навчання

Лекції: 40 годин

Семінарські заняття : 14 годин

Самостійна робота : 36 годин

Структура навчальної дисципліни

№	Тема	Результати навчання	Завдання/ Форми контролю
III курс, VI семестр			
Модуль I.			
Змістовний модуль 1. «Система цивільного захисту України»			
1	Тема 1. Основні засади державної політики у сфері	Правові та організаційні основи та принципи цивільного захисту. Основи	Презентації, індивідуальні та групові завдання,

	цивільного захисту	державної політики у сфері ЦЗ. Система Цивільного захисту України як система загальнодержавних засобів по захисту населення, територій від небезпек природного, техногенного або військового походження.	онлайн-тестування, опитування
2	Тема 2. Єдина державна система цивільного захисту	Органи управління ЄСЦЗ та їх функції. Організація єдиної державної системи (ЕДС) цивільного захисту по попередженню і ліквідації НС техногенного і природного походження	Реферати, доповіді, кросворди, індивідуальні завдання, опитування, обговорення
3	Тема 3. Небезпеки, що можуть спричинити надзвичайні ситуації	Загальні відомості про поняття «небезпека», «небезпечна ситуація». Джерела та уражальні чинники надзвичайних ситуацій.	Презентації, індивідуальні та групові завдання, онлайн-тестування,
4	Тема 4. Класифікації надзвичайних ситуацій	Класифікаційні ознаки надзвичайних ситуацій. Класифікація надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру за їх рівнями. Забезпечення організації взаємодії центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій у процесі вирішення питань, пов'язаних з надзвичайними ситуаціями та ліквідацією їх.	Презентації, індивідуальні та групові завдання, онлайн-тестування, опитування
5	Тема 5. Небезпеки, що можуть спричинити НС	Фактори і причини порушення нормальних умов життя і діяльності людей на окремій території чи об'єкті, пов'язані з небезпечним геофізичним, геологічним чи гідрологічним явищем (землетруси, повені, урагани, снігові замети та ін.), деградацією ґрунтів чи надр, пожежею у природних екологічних системах, зміною	Реферати, доповіді, кросворди, індивідуальні завдання, опитування, обговорення

		стану повітряного басейну, інфекційною захворюваністю та отруєнням людей, інфекційним захворюванням свійських тварин, масовою загибеллю диких тварин, ураженням сільськогосподарських рослин хворобами та шкідниками тощо.	
6	Тема 6. Характеристики зон радіоактивного, хімічного та біологічного зараження	Радіаційно небезпечні об'єкти – АЕС. Аварії на об'єктах радіоактивного зараження і його наслідками, поділ на класи: промислові та комунальні. Поняття «зона аварії». Характер спаду рівня радіації. Види і дози випромінювання.	Презентації, індивідуальні та групові завдання, онлайн-тестування, опитування
7	Тема 7. Надзвичайні ситуації воєнного характеру	Ситуації, пов'язані з наслідками застосування зброї масового ураження. Звичайні засоби ураження, під час яких виникають вторинні фактори ураження населення. Наслідки руйнування атомних і гідроелектричних станцій, складів і сховищ радіоактивних і токсичних речовин та відходів, нафтопродуктів, вибухівки, транспортних	Презентації, індивідуальні та групові завдання, онлайн-тестування, опитування
8	Тема 8. Зона радіоактивного, хімічного зараження, хімічного, біологічного забруднення	Ядерні установки та джерела іонізуючого випромінювання. Особливості радіаційного впливу на людину. Поняття про дози опромінення людини. Променева хвороба. Побутові дозиметричні прилади, їх призначення та особливості користування. Режими радіаційного захисту. Санітарна обробка працівників. Розв'язок задач. Розрахунок території,	Реферати, доповіді, кросворди, індивідуальні завдання, опитування, обговорення

		<p>яка включає осередок хімічного забруднення. Складання плану фактичного місця ураження небезпечними хімічними речовинами, ділянки місцевості, над якими утворилась хмара небезпечної хімічної речовини. Розв'язок задач. Розкриття понять «осередок біологічного ураження», «карантин», «обсервація». Характеристика осередку біологічного ураження. Графічне зображення зони біологічного ураження.</p>	
Змістовний модуль II. «Моніторинг і прогнозування надзвичайних ситуацій»			
9	Тема 9. Мережа спостереження і лабораторного контролю	<p>Надзвичайні ситуації, причини виникнення та складові системи їх моніторингу. Галузевий моніторинг за станом безпеки у відповідній сфері відповідальності центральних органів виконавчої влади. Найменування та визначення основних показників 13 джерел природних НС та номенклатура, позначення, розмірність і порядок визначення параметрів уражуючих чинників джерел техногенних НС, які контролюються і підлягають прогнозуванню.</p>	<p>Презентації, індивідуальні та групові завдання, онлайн-тестування, опитування</p>
10	Тема 10. Прилади хімічної розвідки	<p>Визначення ступеня зараження отруйними і сильнодіючими ядучими речовинами повітря, місцевості, споруд, обладнання, транспорту, техніки, засобів індивідуального захисту, одягу, продуктів харчування, фуражу, води застосовують</p>	<p>Презентації, індивідуальні та групові завдання, онлайн-тестування, опитування</p>

		прилади хімічної розвідки і газосигналізатори, способи відбору проб й аналіз їх у хімічній лабораторії	
11	Тема 11. Оцінка радіоактивного, хімічного зараження, хімічного, біологічного забруднення	Методика оцінки радіаційної обстановки. Розрахунки, зв'язаних з виявленням і оцінкою радіаційної обстановки, використання аналітичних, графічних і табличні залежностей. Дозиметричні і розрахункові лінійки. Режими захисту для різних рівнів радіації.	Презентації, індивідуальні та групові завдання, онлайн-тестування, опитування
12	Тема 12. Основні заходи у сфері цивільного захисту	Розгляд основних заходів оповіщення та інформування, спостереження і лабораторний контроль, укриття у захисних спорудах; евакуацію; інженерний захист, медичний захист, психологічний захист; біологічний, екологічний, радіаційний та хімічний захист.	Презентації, індивідуальні та групові завдання, онлайн-тестування, опитування
13	Тема 13. Оповіщення про загрозу або виникнення НС	Порядок оповіщення та інформування населення про загрозу, або виникнення надзвичайних ситуацій у мирний час та в особливий період. Законодавчий аспект оповіщення. Сирена і переривисті гудки інших сигнальних засобів.	Реферати, доповіді, кросворди, індивідуальні завдання, опитування, обговорення
14	Тема 14. Реагування на надзвичайні ситуації та ліквідація їх наслідків	Основні функції штабу з надзвичайних ситуацій. Визначення складу і кількості сил цивільного захисту, необхідних для залучення до ліквідації наслідків нс, термінів їх залучення згідно з планами реагування на нс, планами взаємодії органів управління	Презентації, індивідуальні та групові завдання, онлайн-тестування, опитування

		та сил цивільного захисту у разі виникнення НС, а також планами локалізації і ліквідації наслідків аварії.	
15	Тема 15. Організація життєзабезпечення постраждалого населення в НС	Заходи життєзабезпечення центральними та місцевими органами державної виконавчої влади, склад структурних підрозділів які безпосередньо відповідають за захист населення. Житлове забезпечення і працевлаштування в умовах НС. Організація медичного обслуговування; організація навчання населення способам захисту і діям в умовах надзвичайних ситуацій. Основні організаційні аспекти евакуаційних заходів. Поняття «евакуація». Умови для оголошення «евакуації». Правила навчань з евакуювання населення. Поняття «тривожна валізка» її склад.	Презентації, індивідуальні та групові завдання, онлайн-тестування, опитування
Змістовний модуль III. Заходи спрямовані на збереження життя і здоров'я громадян			
16	Тема 16. Укриття населення в захисних спорудах цивільного захисту	Розрахунок кількості і розмірів захисних споруд для мирного населення. планування та організація роботи з дообладнання або спорудження в особливий період підвальних та інших заглиблених приміщень для укриття населення. Організація обліку фонду ЗСЦЗ, здійснення контролю за утриманням та станом готовності ЗСЦЗ	Реферати, доповіді, кросворди, індивідуальні завдання, опитування, обговорення
17	Тема 17. Заходи і дії ЦЗ в рамках профільної	Методика організації «Дня Цивільного захисту» у закладах освіти. Проведення	Презентації, індивідуальні та групові завдання,

	підготовки	лекцій і інструктажів з ЦЗ. Організація масових заходів спрямованих на ознайомлення з діяльністю підрозділів МЧС.	онлайн-тестування, опитування
18	Тема 18. Психологічний захист	Заходи психологічного захисту населення їх спрямування. Планування діяльності, пов'язаної з психологічним захистом, умови своєчасного, виявлення за допомогою психологічних методів чинників, які сприяють виникненню соціально-психологічної напруженості, правила використання сучасних психологічних технологій для нейтралізації негативного впливу чинників надзвичайних ситуацій на населення.	Презентації, індивідуальні та групові завдання, онлайн-тестування, опитування
19	Тема 19. Надання екстреної психологічної допомоги постраждалому населенню внаслідок надзвичайної ситуації	Застосування ліцензованих та дозволених до застосування в Україні інформаційних, психо-профілактичних і психо-корекційних методів впливу на особистість.	Реферати, доповіді, кросворди, індивідуальні завдання, опитування, обговорення
20	Тема 20. Фінансове забезпечення заходів ЦЗ	Фінансове забезпечення заходів ЦЗ. Умови і розмір отримання фінансування заходів. Фінансове відшкодування збитків отриманих в наслідок НС. Порядок які оформлення виділення коштів з резервного фонду.	Презентації, індивідуальні та групові завдання, онлайн-тестування, опитування
21	Тема 21. Порядок створення комісії з оцінки збитків в наслідок НС	Створення комісії з оцінки збитків, склад, статут, умови роботи. Посадовий склад комісії. Правове урегулювання діяльності комісії. Права і обов'язки комісії. Здійснення інформаційної взаємодії з	Презентації, індивідуальні та групові завдання, онлайн-тестування, опитування

		центрами управління в НС відповідного рівня, організація матеріально-технічного забезпечення проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, ведення оперативно-технічної та звітної документації Штабу з НС.	
			Екзамен

Рекомендовані джерела інформації

Базова

- 1.Цивільний захист. Запорожець О.І., Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д. та ін. Київ: "Центр учбової літератури", 2016.264 с
- 2.Цивільний захист. курс лекц.,: навч. посіб. для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "магістр. Перевидання, доповнене та перероблене. Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард", 2017. 144 с
- 3.Євдін О.М., Могильниченко В.В. та ін. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій.Т.1.«Техногенна та природна небезпека». Т.3."Інженерно технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони) та містобудування",посіб,. Київ. КІМ, 2007, 2008. 636 с.,152 с.
- 4.Осипенко С.І., Іванов А.В. "Організація функціонального навчання у сфері цивільного захисту", навч. посіб. Київ, 2008. 286с.
- 5.Русаловський А.В., Вендичанський В.Н. Цивільний захист: навч. посіб.за наук.ред. Запорожця О.І., Київ: АМУ, 2008, 250с.

Допоміжна

- 6.Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці: НПАОП 0.05-8.04-92. Харків: ФОРТ, 2003. 16 с.
- 7.НПАОП 0.00-4.03-04 «Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці». Наказ Держнагляддохоронпраці України від 08.06.2004 р. № 151.

8.НПАОП 0.00-4.09-07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 55

Інформаційні ресурси

1. Державна служба України з надзвичайних ситуацій (дата звернення 26.04.2020) URL: <http://www.dsns.gov.ua>
2. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua> (дата звернення 26.04.2020)
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>(дата звернення 26.04.2020)
4. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)» <http://www.nau.ua/>(дата звернення 23.04.2020)
5. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>- (дата звернення 25.04.2020)
6. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України <http://erriu.ukrtel.net/index.html>(дата звернення 25.04.2020)
- 7.Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/> (дата звернення 28.04.2020)

Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни представлена в додатку до силабусу.

Витяг з додатку:

1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Політика щодо академічної доброчесності регламентується Положенням про академічну доброчесність учасників освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі Дніпровському фаховому коледжу інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет»

(<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/07/pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>).

У разі порушення здобувачем освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

2. Політика щодо перескладання. Перескладання іспиту чи заліку відбувається з дозволу директора коледжу за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

(<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>).

3. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку. Порядок повторного проходження здобувачами освіти контрольних заходів урегульовані Положенням про організацію освітнього процесу

(<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/polozhennya-20-pro-org.-osvit-pr.pdf>)

4. Відвідування занять. Відповідно до Положення про індивідуальний графік навчання студентів Відокремленого структурного підрозділу «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет» допускається можливість вільного відвідування здобувачами освіти лекційних занять та самостійного опрацювання навчального матеріалу, передбаченого програмою відповідної навчальної дисципліни. Відвідування інших видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів освіти

(<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>).

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних робіт та у вигляді опитування, вирішення тестових завдань, а також виконання комплексної контрольної роботи. Підсумковий контроль – екзамен.

Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота								Екзамен
Модуль №1								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
3	3	3	3	3	3	3	3	
Практичні роботи								
Практична робота 1				Практична робота 2				
4				4				
Модуль №2								
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15		
2	3	3	2	3	3	3		
Практичні роботи								
Практична робота 3			Практична робота 4			Практична робота 5		
4			4			4		
Модуль №3								
T16	T17	T18	T19		T20	T21		
3	3	2	3		3	3		
Практичні роботи								
Практична робота 6				Практична робота 7				
4				4				
ККР								
12								

Шкала оцінювання:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала оцінювання: ЄКТС			Шкала оцінювання: національна
	Оцінка ЄКТС	Пояснення	для заліку	Оцінка за національною чотирибальною шкалою
90–100	A	ВІДМІННО – здобувач освіти володіє глибокими і дієвими знаннями навчального матеріалу, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; вільно володіє науковими термінами, уміє знаходити джерела інформації, аналізувати їх та застосовувати у практичній діяльності або у науково-дослідній роботі; здатний за допомогою	зараховано	відмінно

		викладача підготувати виступ для студентської наукової конференції, визначити програму своєї пізнавальної діяльності.		
82-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – здобувач освіти володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних умовах, може робити аргументовані висновки, практично оцінювати окремі нові факти, явища, процеси. Вирішує творчі завдання, здатен сприймати іншу позицію, як альтернативу, знає суміжні дисципліни, в навчанні користується додатковими джерелами інформації. Відповідь його повна, логічна і обґрунтована.		добре
74-81	C	ДОБРЕ – здобувач освіти володіє достатньо повними знаннями, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних умовах; розуміє основоположні теорії і факти, логічно висвітлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє аналізувати, робити висновки з технічних та економічних розрахунків, складати прості таблиці, схеми. Вміє працювати самостійно, підготувати реферат і захищати його положення. Відповідь його повна, логічна, але з деякими неточностями.		
64-73	D	ЗАДОВІЛЬНО – здобувач освіти розуміє суть дисципліни, виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу; може поверхово аналізувати події, ситуації, робити певні висновки, самостійно відтворити більшу частину матеріалу. Відповідь може бути правильна, але недостатньо осмислена.		
60-63	E	ЗАДОВІЛЬНО (ДОСТАТНЬО) – здобувач освіти має початковий рівень знань, володіє необхідними уміннями та навичками для вирішення стандартних завдань; виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу; здатний з помилками дати визначення понять та категорій, що вивчаються; може самостійно оволодівати частиною навчального матеріалу, але висновки робить нелогічні, непослідовні.		
35-59	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – з можливістю складання іспиту: здобувач освіти мало усвідомлює мету навчально-	не зараховано з можливістю повторного	

		пізнавальної діяльності; слабо орієнтується в поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; робить спробу розповісти суть заданого, але відповідає лише за допомогою викладача на рівні "так" чи "ні"; однак може самостійно знайти в підручнику відповідь.	складання	
0-34	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – з обов'язковим повторним курсом: здобувач освіти не володіє необхідними знаннями, уміннями, навичками та науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури.	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	